

Sygn. akt IV CSK 134/16

POSTANOWIENIE

Dnia 14 października 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Anna Owczarek

w sprawie z powództwa S. Spółki Akcyjnej w G.
przeciwko W. G.
o zapłatę,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 października 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej
od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 16 października 2015 r., sygn. akt XVI Ca (...),

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 3.600,-
(trzy tysiące sześćset) zł tytułem kosztów postępowania
kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powódka S. S.A. z siedzibą w G. złożyła skargę kasacyjną od reformatoryjnego wyroku Sądu Okręgowego w G. z dnia 16 października 2015 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 4 kwietnia 2012 r. poprzez oddalenie powództwa w sprawie o zapłatę przeciwko W. G..

Sąd Najwyższy, oceniając – na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. – skargę kasacyjną z punktu widzenia podstaw przyjęcia jej do rozpoznania, zważył:

Ustawodawca, wprowadzając skargę kasacyjną jako nadzwyczajny środek prawny służący od prawomocnych orzeczeń, podkreślił, że jej celem jest ochrona interesu publicznego polegającego na ujednoliceniu orzecznictwa sądów i rozwoju judykatury. Sąd Najwyższy nie jest trzecią instancją sądową i nie rozpoznaje sprawy, a jedynie skargę, będącą szczególnym środkiem zaskarżenia. Jego rolą nie jest zatem korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa, nawet gdyby one rzeczywiście wystąpiły. Ocena podstaw przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania następuje w ramach tzw. przedsądu. Sąd Najwyższy bada, czy wskazano i należyście umotywowano przyczyny powołane w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. czy występuje istotne zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, i przyjmuje ją do rozpoznania, jeżeli jest spełniona przynajmniej jedna z nich. Kognicja Sądu Najwyższego na tym etapie postępowania jest ograniczona i nie obejmuje oceny zasadności podstaw skargi kasacyjnej, zastrzeżonej dla Sądu orzekającego w innym składzie.

W art. 398⁴ § 2 k.p.c. przewidziano wymaganie przytoczenia i odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Skarżąca oparła wniosek na przyczynach wskazanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c., podnosząc, że w sprawie występuje zagadnienia prawne sformułowane w formie pytania: „Czy jeżeli właściciel nieruchomości podłączył posadowione na jego nieruchomości elementy instalacji wodociągowej o nieustalonym statusie prawnym i

technicznym, do nowego przyłącza wodociągowego oraz nawodnił te elementy instalacji wodociągowej występujące za wodomierzem, to czy odpowiada za stan tychże urządzeń na zasadzie art. 5 ust. 2 ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków, w sytuacji gdy przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne zobowiązane było bezwarunkowo zawrzeć z nim umowę o dostawę wody i odprowadzanie ścieków na zasadzie art. 6 ust. 2 tej ustawy?”.

Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) w zasadzie powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu na podstawie art. 390 § 1 k.p.c. przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2014 r., I UK 361/13, z dnia 14 września 2012 r., I UK 218/12 – nie publ.), których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa (por. np. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2015 r., III CZP 16/15, z dnia 24 października 2012 r., I PK 129/12 – nie publ.). Wspomniane wątpliwości muszą pozostawać w związku z rozstrzygnięciem sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 listopada 2014 r., III CZP 79/14, BSN 2014, nr 11), który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, ale nie mogą się do niego ograniczać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 listopada 2013 r., III CZP 71/13, nie publ.). Istotne zagadnienie prawne należy bowiem postawić w sposób tak ogólny i abstrakcyjny, by mogło być rozpatrywane w oderwaniu od konkretnego stanu faktycznego, a wątpliwości z nim związane muszą mieć charakter wyłącznie prawny, czyli nie mogą obejmować elementów stanu faktycznego danej sprawy (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2012 r., III CZP 14/12, z dnia 9 kwietnia 2015 r., V CSK 547/14, z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14 – nie publ.). Kolejnym niezbędnym elementem uzasadnienia tej przesłanki jest wskazanie przepisu prawa, który wzbudził poważne wątpliwości (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lipca 2014 r., II PK 257/13, nie publ.) oraz różnych możliwych sposobów jego interpretacji, wskazanych w judykaturze lub piśmiennictwie, ponadto zajęcia przez skarżącego stanowiska

co do przyczyn wadliwości zaskarżonego orzeczenia (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2013 r., III SK 54/12, nie publ.). Wymagania tego nie można zastąpić postawieniem samych pytań do rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 września 2011 r., I PK 52/11, nie publ.) Zagadnienie prawne może zostać uznane za istotne tylko wtedy, kiedy Sąd Najwyższy nie zajął jeszcze stanowiska w związku z przedstawionym problemem lub gdy zachodzą okoliczności uzasadniające jego zmianę (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP 2003, nr 13, poz. 5). Tak oznaczone wymagania przyczyny wskazanej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. nie zachodzą. Po pierwsze stanowisko odnośnie do prawnego statusu spornych urządzeń Sąd Najwyższy sformułował w wydanym w obecnej sprawie wcześniejszym kasatoryjnym wyroku z dnia 4 marca 2015 r. (IV CSK 387/14). Po drugie tak sformułowane zagadnienie w istocie sprowadza się do pytania o rozstrzygnięcie sprawy w jednostkowym stanie faktycznym a nie wypowiedź co do uogólnionego problemu prawnego przydatnego dla przyszłej praktyki orzeczniczej. Po trzecie uzasadnienie zagadnienia sprowadza się do polemiki ze podstawą faktyczną rozstrzygnięcia sądu odwoławczego, co jest narusza art. 398³ § 3 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecnictwem Sądu Najwyższego przyczyna oznaczona jako oczywista zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004, nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004, nr 3, poz. 49). Musi być oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, nie publ.; z dnia 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, nie publ.). Skarżący powinien nie tylko przywołać konkretne przepisy prawa, którym jego zdaniem Sąd drugiej instancji uchybił, ale i przytoczyć odpowiednią juretryczną argumentację odnoszącą się do

oczywistości naruszenia. Uzasadnienie przyczyny powołanej przez skarżącego nie odpowiada tym wymogom. Odnosi się ono do tego samego problemu, który – w ocenie powódki – stanowi istotne zagadnienie prawne. Taki sposób redakcji uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazuje na brak zrozumienia publicznoprawnych celów skargi kasacyjnej, która ma umożliwiać Sądowi Najwyższemu odnoszenie się do istotnych problemów prawnych, pojawiających się w praktyce orzeczniczej sądów powszechnych. Zgodnie z utrwalonym stanowiskiem judykatury i piśmiennictwa nie może zaistnieć sytuacja, w której ten sam problem stanowi tak skomplikowane zagadnienie natury prawnej, że konieczne staje się rozstrzygnięcie go przez Sąd Najwyższy i jednocześnie staje się przyczyną oczywistego naruszenia prawa, widocznego bez głębszego namysłu dla przeciętnego prawnika (por. m.in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 kwietnia 2008 r., III CSK 64/08, nie publ.).

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 i 2 k.p.c. *a contrario* odmówił przyjęcia skargi do rozpoznania, o kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygając na zasadzie odpowiedzialności za wynik sprawy (art. 98 § 1 k.p.c. w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 i § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych).